

Historické jádro Českého Krumlova

V malebné jihočeské krajině, mezi meandrovitě protékající řekou Vltavou, leží město Český Krumlov. Vzniklo již ve 13. století jako centrum panství rodu Vítkovců. Jádro České-ho Krumlova, včetně nejstarší části hradu, tzv. Hrádku, představuje vzácnou zachovalou středověkou architekturu. Z období prvotní výstavby se dochovala pouze válcová věž, kdežto palác byl v renesanci přestavěn. Roku 1302 zdělili jihočeské panství Rožmberkové, kteří si v Českém Krumlově vytvořili rodové sídlo. Rozšířili hrad o tzv. Horní hrad s kaplí a palácem. V podhradí vyrostlo osídlení řemeslníků a obchodníků nazvané Latrán obehnaný hradbami s branami. V roce 1350 založili Rožmberkové na Latráně klášter minoritů a pod hradem špitál s kostelem sv. Jošta. Současně vznikalo na pravém břehu Vltavy město se čtvercovým náměstím, nad kterým byl roku 1407 vystavěn kostel sv. Víta jako nová domi-nanta města. Sít'ové klenby tohoto chrámu jsou jedny z nejstarších na evropském území. Původní město bylo malé, celek čítal necelých sto domů, ale i přesto roku 1449 dostalo od Rožmberků právo královské, jehož obsahem bylo svobodné nakládání s majetkem. Význa-mné postavení Rožmberků ve státních službách se projevilo i na rozkvětu města. Vilém z Rožmberka se stal velkým mecenášem pro rozvoj panství. Roku 1555 nechal město spojit s Latránem v jeden městský celek a hrad byl přebudován na zámecké sídlo. Celé město prošlo renesanční přestavbou. Domy byly opatřeny renesančními průčelími a malovanými fasádami. Přestavba hradu probíhala podle vlašského stavitele Drizana a později podle architekta Baltazara Maggiho. Původně gotický Hrádek byl renesančně přestavěn a podobně jako hradní nádvoří byl opatřen náročnou malbovou výzdobou, na které se podílel italský malíř Gabriel de Blonde a Čech Bartoloměj Beránek - Jelínek.

Také ve městě dochází k výstavbě. Pro potřebu místních kaplanů vzniká v letech 1514-1520 tzv. Kaplanka a z roku 1545 pochází latinská škola. V letech 1568-1588, též podle Baltazara Maggiho, je vystavěna jezuitská kolej s freskovou výzdobou a z doby kolem roku 1580 pochází dům s překrásnou nástěnnou malbou náležící rožmberskému regentu a proslulému rybníkáři Janu Krčínu z Jelčan.

Ještě poslední z rodu Rožmberků, Vilémův bratr Petr Vok, pokračoval ve stavebním rozvoji města, ale pro velké finanční problémy byl nucen v roce 1602 Český Krumlov prodat císaři Rudolfovi II.

Roku 1622 získává darem krumlovské panství šlechtický rod Eggenberků, kteří ho vlastní až do vymření rodu roku 1719 a od té doby až do roku 1947 je Český Krumlov v držení Schwarzenberků.

Barokní úpravy zámku začaly probíhat již za Eggenberků, kdy byla částečně změněna i dispozice hradu snesením západní věže a byla postavena nová budova mincovny. Projevem barokního rozvoje města byla výstavba jezuitského semináře okolo roku 1650. V roce 1715 byl na náměstí vztyčen mariánský sloup s kašnou se sochařskou výzdobou od Matěje Jäckela. Do barokní podoby bylo upraveno i průčelí některých domů na náměstí.

Koncem 17. století zakládá Jan Kristián z Eggenberka areál zámecké zahrady se zimní jízdárnou a barokní kašnou. Východní část zahrady má styl francouzského parku. V anglické části je umístěn letohrádek Bellarie, jedna z nejcenějších staveb Čech. V západní části zahrady je hudební altánek se stropní malbou. Celá zahrada je zakončena jezírkem.

V roce 1681 byla na západní straně hradního komplexu vystavěna budova zámeckého divadla k němuž patří i tzv. renesanční dům. Tento celek je se zámkem propojen Plášťovým mostem nad uměle

vyhloubeným příkopem. Most představuje pozoruhodné stavební dílo.

Divadlo, upravené v roce 1766, reprezentuje vyspělou barokní scénu evropského významu. Tato kulturní a technická památka prochází v současné době rozsáhlou rekonstrukcí, která má za úkol obnovit a zachovat v původní podobě jednu z nejcennějších architektonických památek barokního umění.

Od konce 18. století dochází v Českém Krumlově ke stavební stagnaci, ba dokonce k některým necitlivým přestavbám a asanacím. To však nemění nic na tom, že historické jádro Českého Krumlova se dochovalo jako vyjímečně ucelený historicko urbanistický celek, který byl roku 1963 prohlášen za městskou památkovou rezervaci a 12. prosince 1992 byl tento jedinečný historický areál zapsán do seznamu památek UNESCO.